

Saksframlegg

Dato: 06.02.2020
Saksnummer: 20/01296-2
Deres ref.: Deres ref

Planlagt behandling i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Votering:
Stavanger formannskap		19.03.2020	
Stavanger formannskap -AU		17.03.2020	
Studentrådet i Stavanger		09.03.2020	

Kunnskapsbyen Stavanger- status og revidering av arbeidet

Forslag til vedtak:

1. Stavanger skal være en sterk og attraktiv kunnskapsregion for utdanning, forskning og innovasjon. Det utvikles en strategi for Kunnskapsbyen Stavanger som kan lede frem mot dette. Strategien skal bygge på kommunens mål og planer for vekst og utvikling og ta hensyn til visjoner og strategier for regionens kunnskapsinstitusjoner.
2. Kunnskaps- og forskningsmiljøer og aktører i næringslivet har potensial til å bli mer sammen enn man er hver for seg. Stavanger kommune er prosjekteier og inviterer inn aktuelle parter for å drøfte hvordan man sammen kan utvikle felles visjon, mål og strategier for Kunnskapsbyen Stavanger.
3. Anbefalingene og kunnskapsgrunnlaget fra forprosjektet «Ullandhaug 2023» inngår i det videre arbeidet.

Sammendrag

Stavanger kommune tok initiativ til å gjennomføre en utredning og analyse som resulterte i en melding om universitetsbyen Stavanger, behandlet av bystyret i januar 2014. Formannskapet vedtok i april 2018 å revidere Universitetsmeldingen. Arbeidet skulle i tillegg til universitetet på Ullandhaug (UiS) omfatte kunnskapsinstitusjoner som Stavanger universitetssjukehus (SUS), Bedriftsøkonomisk Institutt (BI) og VID. Arbeidet fikk tittelen *Kunnskapsbyen Stavanger*.

Kommunalutvalget besluttet i juni 2018 at kommunen ville påta seg en fornyet pådriver- og tilretteleggerrolle og ba kommunedirektøren om å gjennomføre et arbeid med sikte på sammen med de sentrale aktørene i universitetsområdet på Ullandhaug, å utvikle en felles strategi for en helhetlig utvikling av området mot 2023. Forprosjektet fikk tittelen *Ullandhaug 2023*.

Arbeidet med Kunnskapsbyen Stavanger ble stilt i bero i påvente av anbefalinger fra forprosjektet Ullandhaug 2023. Anbefalingene er nå klare og legges frem til politisk behandling samtidig med sak om videre arbeid med Kunnskapsbyen Stavanger.

Kommunedirektøren legger i denne saken frem forslag til ny fremdrift av kunnskapsbyarbeidet. Arbeidet er gitt en overordnet og strategisk innretning og favner om alle kunnskaps- og forskningsmiljøer i Stavangerregionen så vel som næringslivet. Kommunedirektøren anbefaler at det utarbeides visjon, mål og strategier for utvikling av

Kunnskapsbyen Stavanger. Det er også nødvendig å se på muligheter for å styrke Universitetsfondets rolle for å bidra til at det tilbys god undervisning og forskning på universitetsnivå som kan dekke regionens fremtidige behov for kompetanse.

Kunnskapsbyen Stavanger- status og revidering av arbeidet

Bakgrunn for saken

Stavanger kommune har i lang tid arbeidet målrettet for stadig å utvikles i retning av en attraktiv by for utdanning, utvikling, forskning og innovasjon. Stavanger er vertskommune for de tyngste forsknings-institusjonene i regionen, deriblant UiS og Stavanger universitetssykehus (SUS). Slike kunnskaps- og forskningsmiljø spiller en viktig rolle i utviklingen av kompetanse og næringsvirksomhet i regionen.

I januar 2014 vedtok bystyret meldingen om universitetsbyen Stavanger. Dette var et foregangsarbeid der visjonen om at Stavanger skal være en av landets mest attraktive universitetsbyer ble satt. Gjennom meldingen ble de utfordringer Stavanger har som vertskommune for høyere kunnskapsinstitusjoner synliggjort og mulige tiltak for å løse dem skissert.

I april 2018 vedtok formannskapet at universitetsmeldingen skulle revideres. Arbeidet skulle føre til en oppdatering av overordnede mål og visjoner for satsing på høyere utdanning og kompetanse, og fikk tittelen «Kunnskapsbyen Stavanger». Fokus ble utvidet til å inkludere øvrige høyere utdanningsinstitusjoner og flere kunnskapsmiljøer i tillegg til UiS, som blant annet SUS, VID Vitenskapelige høgskole (VID) og Bedriftsøkonomisk institutt (BI).

Arbeidet med å videreutvikle Stavanger til en ettertraktet kunnskapsby omfatter også et forprosjekt der Stavanger har rollen som pådriver for å utvikle universitetsområdet på Ullandhaug (Ullandhaug 2023).

Stavanger er involvert i arbeidet med etablering av HelseCampus Stavanger (HCS), som skal bidra til forskning og utvikling i samarbeid mellom SUS, UiS, kommunene og næringslivet innen temaene Sikkerhet – Samhandling – Simulering. HCS kan bli en viktig arena for at kommunene, forskningsmiljøer og næringsliv kan møtes for å teste ut ny teknologi til fremtidens helsetjenester.

Å flytte SUS fra Våland til universitetsområdet på Ullandhaug er et bevisst og strategisk grep for kunnskapsutvikling i regionen. En vellykket utvikling av universitetsområdet på Ullandhaug med bygging av nytt sykehus og styrking av helsefaglige utdanninger, vil gi store synergier og muligheter både innen utdanning, utvikling, forskning og næring.

Resultater fra Ullandhaug 2023 og HCS, vil ha betydning for det videre kunnskapsby-arbeidet. Prosessen med Kunnskapsbyen Stavanger ble derfor stilt i bero i 2019 for å kunne være samordnet og koordinert med disse prosessene.

Vurdering

Kobling kunnskap, næring og byutvikling

En attraktiv kunnskapsby skapes gjennom ledende innovasjonsmiljøer og høyt faglig nivå på utdannings- og forskningsinstitusjoner. Samarbeid, samhandling og samordning på tvers av sektorer vil derfor stå sentralt i måten å arbeide på.

Et kunnskapsbasert næringsliv har behov for tett kontakt med forskningsfronten innen sine fagfelt. Regionen vår har en rekke viktige klynger som viser suksessfaktoren i dette. Flere byer har vedtatt strategier for å utvikle by- og campusområder slik at fysisk nærhet mellom næringsliv og kunnskaps- og forskningsmiljøer kan legge til rette for innovasjon og bidra til økonomisk vekst og ny næringsutvikling. Målsettingen med å koble kunnskap, næring og byutvikling er bærekraftig verdiskaping og flere arbeidsplasser rundt byens fremste kunnskapsmiljøer

Både nasjonalt og internasjonalt finner man byer som har utviklet ulike Kunnskapsby-konsept. Stavanger vil dra stor nytte av å lære av de ulike prosessene i andre kunnskapsbyer. Både Copenhagen Science City, Hagastaden i Stockholm og Kendall Square i Liverpool er eksempler på etablerte kunnskapsbykonsept. Nasjonalt har vi Bergen, Oslo og Trondheim som interessante kunnskapsbyer. Det har vært av særlig interesse å søke kunnskap fra erfaringene som Oslo kommune har gjort seg i arbeidet med å utvikle sin campusstrategi, der kobling mellom kunnskap, næring, innovasjon og byutvikling står helt sentralt.

Oslo kommune vedtok i 2019 strategi for utvikling av kunnskapshovedstaden [«Campus Oslo»](#). Strategien har som målsetting å få til et bedre samspill mellom byutvikling, utdanning, forskning, næringsliv og offentlig sektor som bidrag til økt verdiskaping, innovasjon, flere arbeidsplasser og omstilling til et mer klimavennlig samfunn. Strategien skisserer nye måter å jobbe på både internt i kommunen og mellom kommune, kunnskapsinstitusjoner og næringsliv. Internt i Oslo kommune ble arbeidet forankret på toppnivå og organisert tverrsektorielt. Dette holdes frem som et suksesskriterium for resultatet man har fått til.

En viktig innfallsvinkel for organisering av arbeidet i Oslo er ønsket om å utnytte det potensielle kunnskap har som driver for vekst og verdiskaping. Ved å definere geografiske områder i kommunen som prioriterte distrikt (i Oslo kalt innovasjonsdistrikt) sørger man for å legge til rette for en arealbruk som sikrer ønsket konsentrasjon av næringsliv og andre viktige funksjoner tett på kunnskapsmiljøene. Slik sikres god organisering og forpliktende samarbeid mellom aktørene innenfor det enkelte innovasjonsdistrikt. Samarbeidet på tvers av sektorer og virksomheter bidrar til en helhetlig utvikling av et geografisk område gjennom en samlet handlingsplan.

For å klare å gjennomføre tiltakene som strategien trekker opp, har Oslo kommune etablert et strategisk samarbeidsforum sammen med kunnskaps- og næringslivs aktører. Dette skal ivareta behov for helhetlig oppfølging, dialog og forankring av strategier og prioriteringer i samarbeidet på øverste nivå i partnerskapet.

Oslo kommune har videre skissert 3 ulike innovasjonsdistrikt, hvorav ett; [Oslo Science city](#), nå er etablert som et eget prosjekt, med eget styre styre under ledelse av rektor ved Universitetet i Oslo og egen administrasjon. Planleggings- og gjennomføringsansvar er fordelt og tiltak gjennomføres mellom Oslo kommune og aktuelle partnere. Konkrete tiltak og prosjekter realiseres så gjennom samarbeid på operativt nivå.

Kommunedirektøren mener at Stavanger kan finne inspirasjon i flere elementer fra prosessen i Oslo når arbeidet med kunnskapsbyen nå revideres. Særlig merker kommunedirektøren seg at det gjennom å legge organisatorisk til rette for effektivt, tverrfaglig samarbeid internt sikres at kunnskaps, næring- og byutvikling bedre kan samordnes og sees i sammenheng.

Status i kunnskapsbyarbeidet

Kunnskapsbyarbeidet har så langt hatt en innretning hvor rollen Stavanger har som vertskommune for UiS har vært det bærende utgangspunktet. Flere av de angitte temaene i

arbeidet, som utbygging på universitetsområdet på Ullandhaug og HCS, er skilt ut som egne selvstendige prosjekter.

Kommunedirektøren mener mandat og organisering nå bør redefineres og ha en mer overordnet og strategisk innretning. Arbeidet må gis et oppdatert mandat hvor det tas utgangspunkt i behovet for et tilstrekkelig samlet grep som kan gi ny kraft til utviklingen av kunnskapsbyen. En viktig suksessfaktor i det videre arbeidet er helhet og sammenheng. For å sikre dette må det legges til rette for medvirkning for eksterne parter som kunnskapsmiljøer, næringsliv og kommunene i regionen.

Paralelt med ferdigstillingen av forprosjektet «Ullandhaug 2023» har noe arbeid knyttet til kunnskapsbyen funnet sted i 2019. Det er avholdt workshops med Studentrådet for å drøfte prioriterte områder, herunder tiltak for økt studenttrivsel, omdømmebygging og profilering av studentbyen Stavanger. Videre ble det arbeidet godt i forbindelse med høringsprosessen for lokalisering av VID som gav 1000 nye studenter til Stavanger. Det er avholdt arbeidsseminar med BI, VID og UiS om mulige tiltak for økt synlighet av Stavanger som studieby. Stavanger kommune er Stavanger kommune involvert i arbeidet med ny campusstrategi for UiS, hatt dialog med VID om lokalisering for campusutbygging i Stavanger og deltatt aktivt i arbeidet rundt HCS.

Som et resultat av samarbeid mellom Stavanger kommune ved Smartbyavdelingen og UiS starter det opp et nytt studium i tjenesteinnovasjon og servicedesign (10 studiepoeng) våren 2020 og et studium i samskaping høsten 2020.

Stavanger kommune har tatt en ledende rolle i det regionale samarbeidet om Smartby, og er representert i styringsgruppen i [forskningsnettverket for Smartby](#).

Kommunedirektørens ledergruppe har besøkt Kristiansand og Bergen for å lære av deres visjoner og planer for kunnskapsutvikling og særlig studere samarbeidet mellom kunnskapsinstitusjoner, næringslivet og kommunene. I tillegg har det vært erfaringsutveksling felles læring i forbindelse med besøk fra Oslo Science City sitt besøk i Stavanger.

Rammer for det videre arbeidet

Kunnskapsbyen Stavanger er en strategisk satsing for Stavanger kommune. Arbeidet er prioritert både i Kommuneplanen og i handlings- og økonomiplanen for 2020- 2023.

Et strategisk viktig arbeid må ta hensyn til verden rundt oss, og bør være forankret i FNs bærekraftsmål. Tre av målene vil være særlig relevante:

Innovasjon og infrastruktur (utvikling/ utdanning/ helsetilbud/ teknologi/ vitenskap)

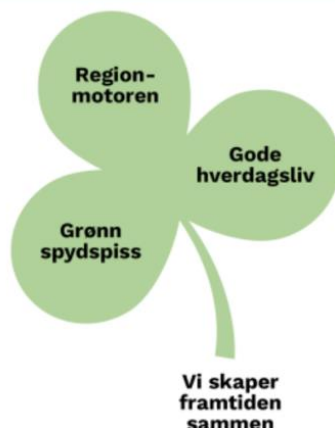

Bærekraftige byer og samfunn (inkludering/ trygghet/ motstandsdyktighet/ bærekraft)

Samarbeid for å nå målene (samarbeid for utvikling, gjennomføring, finansiering)

Kommunestyret i Stavanger har vedtatt ny kommuneplan som har tre overordnede satsingsområder visualisert gjennom trekløveret. Disse vil være retningsgivende for arbeidet med Kunnskapsbyen Stavanger.

Som grunnlag for det videre kunnskapsby arbeidet må det utvikles felles kunnskap og et omforent utfordringsbilde av Stavanger- regionen.

- ✓ Hvilke utfordringer Stavanger- regionen står overfor?
- ✓ Hvordan skal Stavanger stå godt rustet til å møte fellesskapets fremtidige utfordringer?

Kunnskapsbyarbeidet må ha et langsiktig perspektiv og planlegges og gjennomføres i nært samarbeid med kunnskapsmiljø, næringsliv og offentlig sektor i regionen.

Kommunedirektøren vil invitere kunnskaps- og forskningsmiljøene samt næringslivet til å utvikle felles visjon og strategi for kunnskapsbyarbeidet sammen med Stavanger kommune. En helhetlig og overordnet strategi utviklet i samarbeid med sentrale parter vil kunne svare godt på behovet for en samordnet utvikling av kunnskapsbyen Stavanger. En strategi bør, med referanse til det nevnte arbeidet i Oslo, være tydelig forankret på toppnivå i kommunen gjennom et tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid. Særlig viktig er det å sikre tilstrekkelig kobling mellom byutvikling, næring og kunnskapsbyarbeidet.

Å sikre god undervisning og forskning for regionale behov som I tillegg kan bidra til landets samlede kunnskapsbehov er viktig. Gjennomføringskraft for dette vil også avhenge av tilgang på kapital. Kommunedirektøren mener derfor at Stavanger bør ta en pådriverrolle i arbeidet med å avklare hvordan regionen også økonomisk kan å bidra til sterke og attraktive kunnskaps- og forskningsmiljøer, herunder styrke Universitetsfondets rolle.

Organisering av arbeidet

Kommunedirektøren ser det formålstjenlig å organisere Kunnskapsbyarbeidet som et program med flere pågående prosesser under samme "paraply". Arbeidet vil da fungere som et koordinerende ledd ("en-dør-inn") når eksterne aktører ønsker kontakt om kunnskap og forskningssamarbeid. Kunnskaps- og forskningsmiljøer, næringsliv og kommunal sektor er kjernen av interessentene.

Det er viktig at Stavanger kommune sitter i førersetet arbeidet. Det bør etableres gode modeller og arenaer for samarbeid der kunnskapsinstitusjonene, forsknings- og innovasjonsmiljøer, studentorganisasjoner og næringsliv involveres I arbeidet.

For å sikre tilstrekkelig gjennomføringskraft må arbeidet forankres i kommunens administrative toppledelse. Styringsgruppe for det samla arbeidet vil derfor være kommunedirektørens ledergruppe.

Kunnskapsbyarbeidet må sees i sammenheng med sentrale prosesser som pågår i regionen. Som eksempel kan nevnes det pågående arbeidet om økt satsing på helsefaglig utdanning, ny campusutviklingsplan, strategiarbeidet ved UiS, nytt akuttmedisinsk senter, HCS og strategier og meldinger for satsing på kommunehelsetjenesten og helsenæringene.

Å flytte SUS til universitetsområdet på Ullandhaug er et strategisk og bevisst grep og vil samle to av byens tyngste forskningsmiljø. Universitetsområdet på Ullandhaug vil derfor ha et særlig fokus i arbeidet. Det er likevel viktig å se kunnskapsbyarbeidet som et del av en byutvikling og i så måte vil det også inkludere områder som campus Bjergsted kulturpark og Arkeologisk museum, samt kunnskapsinstitusjoner som VID, BI.

Konklusjon

Stavanger kommune vil i perioden frem mot 2034 styrke sin rolle som regionmotor. Å videreutvikle kunnskapsbyen står sentralt. I perioden må det legges til rette for en fortsatt styrking av kunnskapsmiljøene og arbeidene knyttet til universitetsområdet og til kunnskapsbyen som sådan, vil ha høy prioritet. Det ligger til rette for at Stavanger kommune påtar seg et særlig ansvar for å sikre forankring og fremdrift i det videre arbeidet og bidrar til at prosesser, tiltak og initiativer ses i sammenheng.

Kommunedirektøren mener at en strategi for utvikling av Kunnskapsbyen Stavanger kan lede frem mot dette. Strategien bør bygge på kommunens mål og planer for vekst og utvikling og ta hensyn til visjoner og strategier for regionens kunnskapsinstitusjoner. Anbefalingene og kunnskapsgrunnlaget fra forprosjektet «Ullandhaug 2023» vil inngå i det videre arbeidet.

Per Kristian Vareide
kommunedirektør

Herbjørn Tjeltveit
direktør

Karin Dokken Austvik
saksbehandler

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.